

Delavec izhaja vsak petek z datumom naslednjega dne. — Naročnina za celo leto K 5.20, za pol leta K 2.60, za četrt leta K 1.30. Posamezna številka 10 vin. Naročnina za Nemčijo za celo leto 5 mark, za Ameriko 2 dolarja. Pošiljatve na uredništvo in upravništvo: Ljubljana, Ilirska ulica št. 22, prvo nadstropje.

DELAVEC

Rokopisi se ne vračajo. — Inserati z enostopnimi petiti vrsticami se zaračunavajo in sicer: pri enkratni objavi po 18 vin., pri trikratni po 16 vin., pri šestkratni po 14 vin., pri celoletnih objavah po 12 vin. za vsakokr. — Za razne izjave itd. stane peti vrstica 24 vin. — Reklam. so poštn. ine proste. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Več življenja v organizacije!

Mnogo mesecev divja že po Evropi vojna furija. Nihče ne ve, kdaj bo konec tega gigantskega borenja in kdaj bodo zvonovi slovesno oznanjali mir. Nikjer ni nagnenja k miru, železne kocke za svetovno gospodstvo ropotajo dalje...

Naše strokovne organizacije so se že davno uživele v te temelje pretresujoče razmere. Svoje mnogostranske naloge opravljajo enako kakor prej. Le glede mezdnih razmer se mora ravnati sedaj drugače; v to primora organizacije propad konjunktura v tistih strokah, ki nimajo vojnih dobav na eni strani, na drugi pa imajo dobro konjunkturo v strokah, ki delajo za vojaštvo, v katerih pa so mezdna gibanja le težavna iz sedaj obsebi razumljivih vzrokov. Sicer se pa vrši poslovanje v strokovnih organizacijah ob spremenjenih razmerah v popolnem redu, čeprav so izgubile vse zveze velik odstotek svojih članov, ker so morali v vojsko.

Vendar pa dobi opazovalec življenja v organizacijah vtisk, da je delovanje marsikje preveč mirno in mlačno, časih naravnost zaspano. Živahno delovanje, kakršno smo navajeni ob mirnem času, opažamo le malokje. Razumemo vzroke, ki so povzročili to zaspanost. Mezdna gibanja, ki vplivajo spodbudno in uspešno ter donajajo tudi materialni dobiček, teh danes skoro ni. Velik del najboljših delavcev v strokovni organizaciji je pa sedaj tudi v vojni. Tisoče delavcev ne dela sedaj pri svojem poklicu, ki so se mu priučili, kar tudi ne vpliva ugodno na enako soglasje kakršno imamo v posameznih strokah, ki je takorekoč naavno. Sedanji poklic se smatra večinoma kot začasen in interes za izboljšanje mezdnih razmer nj tako velik kakor pri takozvanem življenskem poklicu. Razentega pa so merodajne ovire, ki jih stavijo oblasti iz javnih in vojaških interesov. Zaraditega je vse zvezno in društveno delovanje zašlo v nekakšno monotonost. Večina članov plačuje samo prispevke, shodi se pečajo večinoma s stvarmi, ki so v zvezi z vojno, druga društvena važna vprašanja pa se zanemarjajo.

To stanje ni zadovoljivo. Razumemo razloge, ki so dovedli do tega stanja, toda nedelavnosti ne moremo odobravati. Menimo namreč, da moramo tudi sedaj v tem času bolj nego samo platoniško negovati interese, ki jih imajo strokovne organizacije. Društveno življenje mora postati živahnejše; naša dolžnost je, da zopet utrdimo našo tovariško skupnost, ki jo je vojna nekoliko zrahljala. Bodočnost bo zahtevala krepko, točno in idealno utrjeno strokovno organizacijo, kajti po sklepu miru, s katerim se vrnejo tudi stare razmere v gospodarsko življenje, bodo morale strokovne organizacije takoj zastaviti svoj vpliv, če bodo hotele izvršiti svoje naloge v blagor proletarijata. Naloga jim bo ne samo podpiranje od vojakov vrnivše se člane, marveč tudi poskrbeti, da se izkoristi kar najbolj dobra konjunktura, ki bo nastala po vojni, kar

bo posebno vplivalo na nadaljni razvoj delovnih razmer v prilog delavstva. Za vse to se pa potrebuje posebno krepka in točna organizacija.

Naša dolžnost je torej, da zbudimo v društvih več življenja. Število članov, sredstva in ne v zadnji vrsti kolegialnost delavstva so stebri strokovne organizacije. Čim večje je število članov, čim več sredstev ima organizacija in čim solidarniji so člani, tem solidnejše in vztrajnejše je poslovanje organizacije. Vemo sicer, da je bilo mnogo naših izkušenih boriteljev v strokovnih organizacijah in mnogo izvrstnih društvenih funkcionarjev vpoklicanih v vojno in s tem odtegnjenih delu. Na njih mesto so stopili drugi tovariši, ki so deloma popolnoma nadomestili prejšnje funkcionarje, po večini so bili pa nezkušeni in v upravnih stvareh neveščji tovariši ter so se morali šele izvežbati, kar je tu pa tam prav težavno, dasi se jim ne more odrekati dobra volja in marljivost. Obenem pa otežkočuje delo v organizacijah težavnejše stališče, razdrapane delovne razmere, vzrahljana poklicna medsebojnost. Cela vrsta ovir, ki so naravna posledica sedanjih razmer.

Kljub temu moramo poskrbeti za bolj živahno in krepko delovanje v strokovnih društvih. Če funkcionarji nimajo potrebne odločnosti, tedaj mora iziti iniciativa od članstva. Nujno potrebno je, da zbudimo več zanimanja za organizacijo. Prirejati shode ali sestanke je skoro povsod mogoče. Za obisk shodov se mora storiti več agitacije. Če obisk kljub temu ni dovoljen, ne smemo obupati. Pač pa treba obiskati malomarneže ter jih nujno spodbujati, da pridejo vsaj na prihodnji shod. Na shodih se more obravnavati mnogo važnih stanovskih interesnih vprašanj, predvsem tudi o bodočih nalogah organizacije, tako da pojde vsak zadovoljen domov.

Poročati pa tudi treba v strokovni list. Vsaka podružnica je del centralne organizacije. Poročati je torej treba strokovnemu listu o razmerah v posamezni podružnici. Prav zanimivo se dajo pojasnjevati na podlagi dejanskih razmer na delovnem trgu gospodarske razmere, zanimivo moremo pisati o tem, kako žive tovariši v sedanjih razmerah s svojimi družinami, kako se tovariši zanimajo za strokovno organizacijo itd. Končno priporočajmo vztrajnost ob resnem času ter vedno neobhodno potrebno skupnost.

Ko taka poročila naši tovariši čitajo, jih ganejo ter s tem dosežajo namen. Zanimanje se s takimi poročili ne zbuja samo v kraju marveč tudi drugod. S takimi dopisi zvedo tovariši več o razmerah v svojem poklicu. Pričenja se zanimanje, zbuja se tovarištvo. Zanimanje za splošnost, za celo organizacijo se veča, življenje v organizaciji postaja živahnejše.

In to je, kar potrebujemo. Proč z malomarnostjo, na dan z živahnejšim zanimanjem za organizacijo! Na to moramo tovariše vedno opozarjati. Spominjajte se velikega pomena strokovne organizacije, spominjajte se naših bodočih nalog, posvetujte se o njih že danes! Porabite vsako priliko, da poživate delovanje v

organizaciji, da zbudite zanimanje za organizacijo. Ravnajte v zmislu teh vrstic, pospešujte kolegialnost, spominjajte se, da se bomo v strokovni organizaciji zopet borili skupaj za namene naše organizacije! Pobijajte zaspanost in mlačnost zaradi sebe! Delujte vedno za svojo organizacijo tudi ob sedanjih neugodnih razmerah.

Potrebujemo več življenja, več življenja v organizaciji. Dosegljivo pa je to. Stori vsak svojo dolžnost za svojo in našo srečnejšo bodočnost!

Rudarji zahodne Češke v ministrstvu za javna dela.

V soboto dne 14. avgusta so izročili delegati skupine II. (delavci) rudarske zadruga za okrožja Falknov in Elbogen v ministrstvu za javna dela spomenico, v kateri se pritožujejo o neznosnih razmerah v rudništvu.

Spomenica naglašava važnost rudarstva za vse gospodarsko življenje, ki je v sedanjem času prav tako važno kakor kmetijstvo in industrija, ki služi v prehranitev in oboroževanje. V splošnem interesu je torej, da se rudarski obrat vrši redno. Zaraditega je vprašanje delovnega razmerja med delodajalci in delojemalci zadeva, ki ne interesira le udeležencev, marveč splošno javnost, ki sme zahtevati, da se zasebni interesi podrede državnim interesom.

S tega stališča je c. kr. ministrstvo dne 11. novembra 1914 izdalo glede preskrbe s premogom posebno naredbo. V tej naredbi so določbe glede dobave in nabave premoga, delovnega časa in kakšna kazen doleti tistega, ki bi oviral ali preprečil nabavo ali dobavo premoga, ter kazni, ki zadenejo delavce, ki kršijo dolžnosti, katere jim nalagata § 1. in 2.

Glede delovnega in mezdnega razmerja — razen nedeljskega dela — naredba ne določa ničesar. Spomenica izraža zaraditega željo, da bi vlada bolj natančno uredila delovne in mezdne razmere, ker se na uvidevnost podjetnikov ni zanašati in so se razmere še poslabšale.

Od izbruha vojne so se podražila vsa potrebna živila za več nego 100%, da celo za 150 do 200%. Mezde v rudarstvu so pa ostale skoro iste. Mezde se med vojno niso zvišale, marveč so dobili le oženjeni rudarji 25 vin., samci po 10 vin. doklade.

V zahodnih čeških rudniških revirjih so plasti premoga tako različne, da se ga ob najhujšem naporu ne nakoplje zadosti in enako mnogo; uspeh dela je silno različen. Uvedena pa je akordna mezda po najbolj bogatih plasteh. Če nastopijo torej poslabšane delovne razmere, je rudar navezan na »poboljšek«.

Skupina II. rudarske zadruga za rudniški okrožji Falknov in Elbogen prosi: Prvič: Vlada naj odredi stroge odredbe glede prestopka najvišjih cen in se ožira pri določitvi najvišjih cen le na dejanske nabavne stroške.

Drugič: Preišče naj mezdne razmere rudarjev ter primerno odredi, da bodo mezde v rudništvu z živilskimi cenami v primernem razmerju.

*

V deputaciji so bili zadružni delegati Grund, Lorenz in Schusser, ki sta jo predstavila poslanec sodrug Löw in načelnik Unije rudarjev avstrijskih sodrug Jarolim. Ob izročitvi spomenice so tudi omenjali, da je za rudarje množina kruha, ki je določena, nezadostna.

Sekcijski šef Homann je obljubil večjo množino kruha, in sicer vsaj 400 do 500 gramov za vse v rudništvu zaposlene delavce ter, da bo zaradi draginje živil se posvetoval s centralno vlado, glede mezdnih in delovnih razmer ter draginjskih doklad bo dal preiskati dejstva ter se potem posvetoval z rudniškimi posestniki. Kolikor poznamo sekcijskega šefa Homanna, drži svojo besedo, če kaj obljubi. Nadejamo se, da se mu posreči izposlovati za rudarje večji košček kruha in nekaj večjo mezdo.

Vznemirjenost po vsem svetu.

Svetovna vojna se vleče že trinajsti mesec in že z ozirom na nje fizično velikost po obsežnosti in trajnosti bi smelo mučeno človeštvo računati z upehanjem in izčrpanjem krvoprelitja. Toda znaki kažejo, da svetovna vojna še vedno razgrinja svoje nove valove in še vedno zapleta druge države v svoj krog. Italijanska napoved vojne Turčiji je primer te usodne vojne sile, ki divja preko držav in narodov kakor gola usoda. Ta vojna napoved ni ne posledica dejstva, da se Italija vojuje z zaveznicjo in prijateljico Turčije — kakor je na primer Avstro-Ogrska napovedala Belgiji ali Angliji vojno —, še manj pa je ta vojna kot potreba resnih in nerazrešljivih sporov, ki bi bili med Italijo in Turčijo; to spoznamo iz zadrege, s katero utemeljuje Italija svojo vojno napoved Turčiji. Vojna napoved Italije Turčiji ni pravzaprav nič drugega kot bankerot italijanske vojne proti Avstriji; ker italijanski mogočniki ne morejo ljudstvu sporočiti nikakršnih zmag, so mu ponudili v nadomestilo novo vojno napoved. In sedaj naj se italijansko ljudstvo zopet izkrvavi kje na turški meji; v vojni, ki je pravzaprav nespameten račun na nova ozemlja! Jasno je razvideti, kako je postala italijanska vlada sužnja svoje zločinske politike, katere posledice se vlečejo za njo, kakor verige za sužnjem.

Najvažnejše vprašanje je, kako bo vplivala italijanska vojna napoved, ki ji najbrže sledi v kratkem kakršnekoli vojne operacije, na balkanske države, Rumunijo, Bulgarijo, Grško; te so še danes tri vprašanja. Najbolj čudovita uganka je Bulgarija: dežela je namreč prav tako nada čveterozveze kakor je prištevata osrednji državi ves čas med svoje zavezničke. Kakor znano hoče čveterozveza na vsak način pridobiti Bulgarijo zase ter ji je zato obljubila nekaj srbskega in grškega ozemlja. Obljuba vsekakor visi še v zraku kakor vse, kar obljubuje čveterozveza. Res prihaja na Grškem ententi prijazen Venizelos na površje, ni pa verjetno, da bi bil še pripravljen sodelovati z entento, — poleg porazov entente mu je skazila veselje tudi Italija, ki se je pridružila ententi —, kakor tudi da bi hotel odstopiti Kavalo, ki jo hoče ententa nakloniti Bulgariji. Srbija je najbrže še v dvomih; enkrat pravijo, da se hoče sporazumeti z Bulgarijo, enkrat, da ne misli

na spravo z njo. Toda tudi v tem slučaju, če bi bila Srbija pripravljena odstopiti Bulgariji sporno macedonsko ozemlje, je popolnoma izključeno, da bi se dala Bulgarija izvabiti iz svoje pasivnosti. Isto velja tudi za Rumunijo; udeležba vojne bi bila za te države na obeh straneh »mogoča«, pa se zaradi tega ne morejo odločiti ne na to ne na ono stran ter ostajajo nevtralne. Zlasti, kar je Rusija doživela tako temeljite poraze, dasi je prej veljalo obče mnenje, da utegne Balkan odločevati v svetovni vojni, je Balkance sedaj precej minila nada na odločevanje. Usoda Italije svari vse, ki so bili morda kdaj prijatelji enake pustolovske politike kakor Italija.

Posebno razveseljivo tudi ni razmerje med Zedinjenimi državami in Nemčijo in izključeno ni, da zadeva s parnikom »Arabic« — z omenjeno angleško ladjo, ki je bila potopljena na vožnji v Ameriko, se je potopilo nekaj ameriških državljanov, in to prilikoma je porabil Wilson, da imenuje potopitev v svoji noti kot »vedoma neprijazno dejanje« — dovede do prekinitve diplomatskih zvez med obema državama. V Ameriki je že nekaj hujskačev, ki zahtevajo vojno z Nemčijo — med prvimi gospod Roosevelt —, a je vendar nemogoče, da bi se utegnil Wilson odločiti za tako zločinsko budalost. Seveda je že to nesporazumje obžalovanja vredna stvar, kajti pač ni vseeno za Nemčijo, če se vedno množe nje sovražniki. Ni vseeno tudi po vojni, če se množe prijatelji Nemčije ali pa sovražniki.

Kazensko preganjanje zaradi oderuštva s cenami.

Najvišji sodni dvor je že drugič razsojal o sodbah deželne sodnije glede oderuštva s cenami. Drugič je deželno sodišče razveljavilo razsodbo okrajnega sodišča, ki je kaznovalo neprimerno draženje neobhodno potrebnih živil, ter obsojenca oprostilo krivde in potrdilo razsodbo okrajnega sodišča. V prvem primeru je šlo za podraženje moke, v drugem pa za draženje krompirja.

Kmet je prodal 1000 kilogramov krompirja, in sicer po 15 K 100 kilogramov. Dne 19. decembra 1914 je pa izšla ministrska naredba, v kateri je bila določena namiznemu krompirju v Spodnji Avstriji najvišja cena na 9 K, v Gorenji Avstriji na 10 K. V tej najvišji ceni so vračunjeni dovozni stroški na postajo in voznina do nakladalne postaje. Kmeta so naznanili in pristojno okrajno sodišče ga je obsodilo na štiri dni zapora in 40 K globe.

Kmet se je izgovarjal, da je zaračunal krompir le po 10 K 100 kilogramov ter da je prejel 5 K za izbiranje in dovoz do postaje. Sodnik ni pritrdil tem trditvam, ker je kolodvor oddaljen komaj tri kilometre in izbiranje krompirja je že vračunjeno v najvišji ceni. Obsojenec je ugovarjal tej obsodbi in deželno sodišče je ugodilo pritožniku ter kmeta oprostilo. Deželno sodišče pravi v svoji utemeljitvi, da je izšla naredba glede najvišjih cen že decembra 1914., prodaja krompirja se je pa izvršila meseca marca 1915., razmere so se od takrat spremenile, zlasti so cene v tem času vobče poskočile. Tržna cena ni sicer odločilna, kajti merodajni so le nabavni stroški, je pa tudi dvomljivo, če je toženec sploh imel hudoben namen, zahtevati pretirano ceno, zakaj kupec ni ugovarjal ceni.

Proti tej razsodbi je uročila generalna prokuratura ničnostno pritožbo v var-

stvo zakona. Najvišji sodni dvor je poučil nato vzklicnega sodnika, da je njegova razsodba pravna zmošta ter da je toženec vsekakor kriv draženja. Če so najvišje cene iz decembra 1914, ne opravičuje to toženca, ker je tudi krompir iz leta 1914. Namen dejanja tiči v tem, da je toženec zahteval ceno, ki je očitvidno pretirana v primeri z njegovimi nabavnimi stroški. Blago je imel prodajalec že takrat, ko so se jele cene dvigati. Sklicevanja na splošno podraženje najvišji sodni dvor ne priznava. Meni namreč, da če bi hoteli podraženje opravičevati s tem, ni treba nič drugega, kakor da se prodajalci združijo, pa se dogovore glede podraženja. Z drugimi besedami bi rekli, da se cene ne določajo same, marveč jih določajo interesenti. Najvišji sodni dvor priporoča podrejenim sodnijam, da naj vsako oderuštvo s cenami kaznujejo ob sedanjem hudem času. To velja za male navijalce cen enako kakor za velike. Če se bodo politiške oblasti in sodišča ravnale po navodilu najvišjega sodnega dvora, potem se nam je nadejati, da se obustavi neznosno draženje vseh potrebnih živil. V vojnih časih je bila vedno draginja, toda vprašanje je, kdaj se doseže skrajna meja draginje. Za oderuhe s cenami take meje menda sploh ni, zakaj nekatere stvari so enkrat tako drage in še več kakor prej.

Razumljivo je torej, če v Nemčiji in v Avstriji nastopajo sedaj resno in odločno proti oderuštvo s cenami. V Nemčiji nastopajo proti temu oderuštvo vojni poveljniki. Tudi v Avstriji posvečajo temu vprašanju več in več paznosti. Države namreč ne tvorijo le trgovci in prekupci, marveč tudi konsumenti. Ljudje, ki nimajo kaj prodati razen svojo delavsko moč, so celo v večini. Ali naj država zanemarja interese večine v prid manjšine v urejeni državi? Nobene krivice ne delamo, če zahtevamo od vsakega obrtnika, da se zadovolji z zmernim dobičkom poleg nabavnih stroškov za režijske stroške in plačilo za svoj trud. To načelo pa bi moralo postati vobče družbi pravilo pri določitvi cen za vsa neobhodno potrebna živila. Določanje cene, kakor se vrši dandanes, dikтира »sveta sebičnost«, češ, da brez njega ni mogoč napredek. Ob mirnem času še gre, toda ob vojnem času pa utegne voditi ta svoboda v gorje. Zaraditega se mora družba proti temu braniti. Ker ljudje sami ne marajo prostovoljno biti solidarni, jih treba prisiliti k temu. V svoji razsodbi pravi najvišji sodni dvor: Posameznik se mora v javnem interesu omejiti v izkoriščanju podanih razmer v pridobitev večjega dobička. To se pravi, da če se posameznik noče v tem oziru omejiti, ga mora prisiliti družba s strogo kaznijo, da se omeji. Kako vpliva kazen, dokazuje dejstvo, da je zaradi oderuštva s cenami kaznovani mesar ovadil dobavitelje živine in skušal dokazati, da po dogovoru pošiljajo na trg le toliko živine, da ostanejo cene vedno enake in le malokdaj padajo, marveč le vedno naraščajo. O tem slučaju je bil že obveščen justični minister. Najbrže se bo kmalu vršila obravnava in tedaj izve javnost, kako ravnajo častiti dobavitelji, da zadovoljuje svojo »sveto sebičnost« in dvigajo živinske cene.

Enako se dogaja morda tudi po drugih krajih.

Brest-Litowsk.

Brest-Litowsk leži ob obeh straneh Buga ob izlivu potoka Muhaviec. Ta potok je del 80 km dolgega brestlitowskega ali kraljevega kanala, ki veže Dnjeper z Vislo. Brest-Litowsk torej ni samo pre-

važno osrednje železniško križišče, marveč tudi največje utrjeno predmostje ob toku srednjega Buga, ki je v zvezi z njemsko črto Kowno-Grodno tvorilo drugo brambno črto ruske zapadne fronte.

Pa tudi neglede na zapreko, ki jo tvori Bug s svojo širino 120 m in globino od 2 do 4 m, je položaj trdnjave vsled močvirnega in jezernega področja pripetske nižine izredno ugoden za brambo. To zelo nepreahodno področje se približuje pri Vlodavi, tem važnem prehodu čez Bug 60 km južno od trdnjave na cesti v Eadžin, obali Buga. Dalje na severu imamo še prehod pri Slavaticu, 30 km južno od trdnjavskega pasu. Severno od Bresta Litovskega so bregovi Buga že trdnjši. Reke Lesna na severu, Kržna na zapadu in Muhaviec na vzhodu razdeljujejo z Bugom predtrdnjavski prostor v naravne odseke. Na vseh frontah, zlasti pa na izhodu je približanje vsled pripetskih močvirij zelo oteženo. Toda kakor ta močvirja na eni strani služijo branilcu, tako mu na drugi strani omejujejo operativno svobodo.

Brest-Litovsk je, kakor vse večje ruske trdnjave, pasna trdnjava, sestojeca iz jedra in utrdbenega pasu z 12 forti, ki so pomaknjeni 5 km pred noyau (jedro). Dva forta ležita na zapadni obali ter sta bila zgrajena v novejšem času. Noyau je zgrajen iz močnih zidov in stoji na enem izmed Bugovih otokov. Zgrajen je bil v tridesetih letih minolega stoletja. Mesto šteje okrog 48.000 duš ter leži na izhodni obali Buga, približno dva kilometra od trdnjavskega jedra. Z zapadno obalo ga veže most pri železniški postaji Terezpol. Terezpol leži samo 1 km za zapadnim trdnjavskim pasom. Od mesta so posamezne utrdbe oddaljene 2 do 7 km, tako da se morejo utrdbe in mesto istočasno bombardirati. Železniški most stoji severno od jedra ter je zavarovan zlasti z naprej pomaknjenim fortom »Grof Berg«.

Zapadno fronto trdnjave nazivajo terezpolsko, severno volinjsko, jugovzhodno pa kovrinsko fronto. Na zapadu in jugovzhodu so zgrajene približno 2 km pred starim pasom nove utrdbe, ki deloma še niso gotove, a so imele služiti za ojačenje brambe cest in železnice v Lukov in Kovel. V koliko so se te utrdbe dovršile tekom vojne, ni znano, gotovo pa je, da gre za popolnoma moderne naprave z betonom in oklopi.

Svetovna vojna.

S silnim pritiskom so minuli teden zopet Italijani pritiskali na soški bojni črti, a uspeha niso dosegli, nasprotno še umakniti so se morali iz nekaterih svojih pozicij. Najhuje so se borili za obe mostišči pri Gorici in pri Tolminu. Pa tudi na tirolski in koroški meji so ljuto obstreljevali avstrijske utrdbe.

Codorna je baje izmislil nov načrt. Ker je osvojitev Gorice, Krasa in Trsta pretežavna, misli da bo lažje prodril proti Koroški in v Bohinj.

Otok Pelagruz, ki so ga bili zasedli Italijani, utrdili in napravili na njem brezžično telegrafsko postajo, so zopet zapustili.

Italija je napovedala Turčiji vojno na poziv čveterozveze ter pošlje okolo 70.000 mož in nekaj ladij pred Dardanele.

Avstrijska vojna poročila pravijo:

Z dne 13. avgusta: Na italijanskem bojišču se je bil včeraj ljut boj na primorski bojni črti, medtem ko je bilo v koroškem obmejnem ozemlju primeroma mirno; na Tirolskem pa je trajal sovražni ogenj iz težkih topov in je bilo nekaj manjših napadov pehote.

Na Goriškem so bili odbiti štirje napadi Italijanov na goro Sv. Martina. Pred goriškim obmostjem je prej ko slej precej mirno. Pač pa divja za tolminsko obmostje ljut boj. Tudi tu so se izjalovili štirje sovražni napadi. Ravno tako so se izjalovili tudi sunki na naše postojanke na vrhovih severno od tolminskega obmostja.

V tirolskem obmejnem ozemlju so bili odbiti italijanski napadi na Doblinger Riedel (ozemlje Dreizinnen) in proti Miligni (planota Folgaria).

Zanosito prešinjena spomina težke izkušne v ognju in na vroče izbojevane zmage praznuje danes složnega duha na severu in na jugu c. in kr. armada na bojišču rojstno slavlje Najvišjega vojne gospoda. V ponosni zavesti obnavljajo pod orožjem stoječi sinovi vseh narodov svojo obljubo zvestobe, ki jo je v minolih 12 mesecih že veliko najboljših zapečatilo s krvjo.

Z dne 19. avgusta: Boji težke artiljerije v tirolskem obmejnem ozemlju trajajo naprej. Pri včeraj omenjenem napadu na naše prednje pozicije na planoti Folgaria so izgubili Italijani 200 mož.

V severnem odseku primorske fronte je bil včeraj zjutraj z velikimi izgubami za sovražnika zopet odbit sovražni napad na Mrzli vrh in gorski hrbet severno od tega hriba.

Takisto sta se ponesrečila dva včeraj zvečer in danes zjutraj izvršena italijanska poskusa predreti črto tolminskega mostišča.

Na Goriškem je mestoma živahno streljala sovražna artiljerija. Naše topništvo je odgovarjalo z uspehom, razdrlo pontonski most pri Zagraju ter bombardiralo sovražne čete izhodno od Pierisa.

Z dne 21. avgusta. Na Tirolskem se je nahajal del pozicije Tonale in utrdbe na planotah Lavarone in Folgaria tudi včeraj pod trajnim težkim ognjem. Neki italijanski pehotni polk, pomnožen z berzaljeri, je dvakrat zaman napadel Monte Coston. Istotako je bil odbit v ozemlju Schluderbacha poskus nekega oddelka alpincev prodirati na Foramo.

V koroškem obmejnem ozemlju trajajo običajni topovski boji dalje.

Ponovni sunki močnejših italijanskih sil na primorski odsek Bovec-Tolmin so ostali zopet brezuspešni. Napad na našo postojanko na Vršiču se je razbil na nerazrušljivi vztrajnosti šentpöltenskih domobrancev in naših baterij. Pred Mrzlim vrhom je izgubil sovražnik najmanj 8000 mož.

Tolminsko mostišče je bilo do danes polnoči pod jako ljutim topovskim ognjem, nakar so sledili pri Kozarščah štiri, na višine južno od tega kraja 3 sovražni sunki, ki so se vsi razbili ob vztrajni hrabrosti naših čet.

Tudi na našo pozicijo na robu Doberdobske planote so izvršili Italijani posamezen brezuspešen sunek, drugače trajajo tam in pri goriškem mostišču artiljerijski boji naprej.

Ena naših zračnih letalnih eskader je metala bombe in vžigalne pšice na Videm. Vsa letala so se vrnila nepoškodovana.

Z dne 22. avgusta: Na Doberdobsko kraško višino se je pričel včeraj živahnejši sovražni topovski ogenj. Napad bersaglierjev na Monte dei sei busi se je izjalovil ponoči pred našo pozicijo v ognju. Severo-zapadni del planote so napadli Italijani v široki fronti, bili pa so odbiti deloma v boju moža proti možu, deloma jih je ustavil naš artiljerijski ogenj.

Popoldne je obstreljeval sovražnik čez naše pozicije posamezne mestne dele Gorice s poljskimi in težkimi topovi.

Ponovni sunek na naše pozicije, severno od Selc, in nočni napad na Soški

most, zapadno od Tolmina, je bil odbit s težkimi izgubami sovražnika.

V Krnskem ozemlju, v bovškem prostoru in na koroški meji so se vršili mestoma topovski boji.

Na tirolski fronti sta dva italijanska bataljona po 20urni artiljerijski pripravi dvakrat napadla gorske prehode zapadno od Tre Sassi. Bila sta odbita in sta izgubila 300 mrtvih in jako mnogo ranjenih. Ogenj na naše utrdbe Folgaria, Lavarone in na skupino Tonale trajajo dalje z rastočo močjo.

Z dne 24. avgusta: Na južnem krilu primorske fronte je naša težka artiljerija včeraj premagala sovražne topove ob izlivu Sdobe. Nadalje je bila neka italijanska obrežna baterija pri Golanetto izpremenjena v kup razvalin. Neprijateljska infanterija, ki se je bila vgnezdila nasproti naši poziciji na višini izhodno od Tržiča, je svoje jarke pred našim topovskim ognjem v begu zapustila. — Izhodno od Polazza so naše čete krvavo zavrnile dva slabejša sunka, pri Sv. Martinu pa tri do blizu naše vojne črte dosepele napade.

Ravnotako se je zvečer ponesrečil sunek močnejših sovražnih sil proti našemu tolminskemu mostišču.

V utrjenem prostoru pri Bovecu in Rablju se primika sedaj neprijateljeva pehota mestoma blizu naših črt.

Naše utrdbe na visoki planoti Lavarone in Folgaria so se nahajale včeraj zopet pod živahnim topovskim ognjem. Sovražna artiljerija je pričela streljati tudi na naše pozicije na prelazu Stilfserjoch.

Rusko bojišče je svoje lice v toliko spremenilo, da so zavezne čete nemške in avstro-ogrske zopet prodrle nekaj dalje v notranjo Rusijo.

Najvažnejši dogodek zadnjih dni na severnem bojišču je zasedenje trdnjave Osovjec. Rusi so uničili in odpeljali ondi zbrani material in se umaknili iz trdnjave. Ta trdnjava je v času bojev ob Mazurskih jezerih igrala veliko vlogo. Dasi nikakor ni prvovrstna trdnjava, je proti nemški ofenzivi boljše služila, kakor vse druge ruske trdnjave. Nemci so ponovno poskusili, premagati Osovjec, a se jim to ni posrečilo, ne zaradi kvalitete trdnjav, ali zaradi ruske obrambe, marveč zaradi tega, ker je vse ozemlje daleč okrog trdnjave močvirnato. Ta močvirja so bila povod, da so Nemci že pred več časom opustili svoja prizadevanja za zavzetje Osovjeca, ter jih niso obkolili. Čim je postalo Rusom nemogoče, ohraniti svoje pozicije ob Bobru, so morali seveda tudi Osovjec zapustiti.

Drugi važen dogodek je zavzetje Kovele, ki leži na križišču železnic jugoizhodno od Brest-Litovska.

Iz vojnega poročevalskega stana javljajo: Bitka za Brest-Litovsk se je od železniške proge od Brest-Litovskega do Bielostoka premaknila proti izhodu. Dasi so Rusi postavili v boj znatna ojačenja, vendar niso mogli vzdržati svojih, že dlje časa skrbno pripravljenih pozicij. Umikajočim se Rusom slede armade nadvojvode Josipa Ferdinanda, generala Kövösa in Woyrscha ter princa Ludvika Bavarskega v smeri na Lecno. Ruske zadnje straže poskušajo zasledovanje zadržavati. Od severa prodira čez zgornji del reke Narev armada generala Gallwitza. Zdaj ko so Rusi zapustili trdnjavo Osovjec, zamore armada Scholz postaviti svojo fronto na severno stran Bieloostoka. Operacije armade Eichhorn na Vilno in Olito napredujejo uspešno. Avstrijske čete so prodrle v smeri na Kovce in stoje torej že za hrbtom ruskih armad, zbranih blizu Brest-Litovskega. Z ozi-

rom na dejstvo, da se največje ruske trdnjave niso mogle ubraniti težki nemški artiljeriji, so se Rusi odločili, svojo edino veliko trdnjavo Brest-Litovsk razorožiti ter spraviti vsa obrambna sredstva, zlasti pa težke topove, pravočasno na varno. Zdi se, da se bodo ruske čete pri Brestu-Litovskem le tako dolgo držale, dokler ne bo v trdnjavi »vse pospravljeno«, nakar se bodo Rusi pač tudi na tej točki umaknili. Zasedenje Bresta Litovskega je torej le še vprašanje časa.

Iz vojnega poročevalskega stana javljajo dalje: Padec Novo-Georgijevskega velja Ruse vsaj 100.000 mož in nad 700 topov. Rusko vodstvo je imelo dosti časa, izprazniti trdnjavo, a tega ni storilo, misleč, da bo obleganje zahtevalo mnogo nemških sil in jih vezalo dlje časa ter da bo trdnjava v podporo nameravani protiofenzivi. Hitro zavzetje trdnjave je uničilo ruske načrte in se zdaj znatne nemške sile na razpolaganje za uporabo na drugih mestih. Med tem se je že začel naval na Brest Litovsk in so se severozapadno te trdnjave začeli veliki boji. Železniška zveza Brest-Litovsk-Bielostok-Grodno je pretrgana.

»Pesti Naplo« poroča s severnega bojišča: Na izhodnem bregu Buga, severoizhodno Vlodave, so naše čete prišle do močvirij. Tu se je začel nov način bojevanja. Krajevne razmere so take, da ni mogoče nastopati v večjih četah in so obkoljevalne operacije silno težke. Bore se tu mož proti možu. Tudi uporaba topov je omejena. Rusi se trdovratno drže na prehodih čez močvirja; vsak korak naprej se stori le z bojem. Zdi se, da Rusi ne branijo samo Brest Litovskega, ampak da hočejo zapreti tudi na jugu tekočo ozko cesto, da bi zakrili premikanje svojih čet. Vzlic težavnim razmeram pa napredujeta nemška in avstrijska armada, dasi otežuje bojevanje vedno deževje..

Nemške pomorske vojne sile v Izhodnem morju so vdrle v zaliv Riga, naredivši si vozne ceste skozi spretno nastavljena minska polja in žične zapreke, kar je zahtevalo več dni težavnega odpravljalnega dela. Pri bojih predstraž, ki so se pri tem razvili, je bil uničen neki ruski torpedni čoln razreda Emir Buharski. Drugi torpedni čolni, med njimi Novik in neka večja ladja so bili težko poškodovani. Pri umikanju Rusov, zvečer dne 19. avgusta, v zaliv Honn, sta bili potopljeni ruski topničarki »Sivuč« in »Korejec« po ljutem boju z artiljerijskim ognjem in torpednimi napadi. 40 mož posadke, med temi 2 oficirja, so mogli deloma težko ranjene rešiti naši torpedni čolni. 3 naši torpedni čolni so bili poškodovani po minah. Od teh se je eden potopil, enega je bilo mogoče spraviti na breg, enega v luko. Naše izgube na moštvu so neznatne.

Na francoskem bojišču ni posebnih dogodkov.

Vojno poročilo z dne 18. avgusta pravi: V Vogezih so bili izvedeni z zelo izdatnimi množinami streliva pripravljene napadi na Schratzmännle (severno od Münstra) in na našo postojanko južnoizhodno od Sondernacha. S protisunki so bili vrženi iz naših jarkov sovražni oddelki, ki so vdrli vanj. Južno od Sondernacha so ostali popolnoma razstreljeni manjši kosi jarkov v posesti Francozov.

Z dne 24. avgusta: Med včerajšnjim svojim posetom pred Zeebrügge je oddalo angleško brodogradništvo približno 60 do 70 streliv na naše obrežne utrdbe. Vsled tega obstreljevanja smo izgubili žal 1 ubitega in 6 ranjenih. Razentega je neki izstrelek, ki je šel predaleč, ranil 3 belgijske prebivalce. Materijalne škode ni.

V Vogezih severno od Münstra je boj čez dan ponehal. Zvečer so Francozi zopet napadli naše pozicije na Barenkopfu in severno od tam. Napadi so odbiti. Slabi francoski oddelki, ki so vdrli v naše pozicije, so bili vrženi ven, nekaj alpincev je bilo vjetih. V bojih, o katerih smo včeraj poročali, je ostal kos našega jarka na Barenkopfu v sovražnikovih rokah.

Pri Loo (jugozapadno od Dixmuidena) je naš bojni letalec sestrelil včeraj francoski dvokrovnik.

Več angleških bojnih ladij je zopet ljuto obstreljevalo belgijsko pomorje. Uspehi obstreljevanja še niso znani. Zadnje dni sta živahnejši delovali zračni brodogradnji obeh strank. Pričakujejo večjih dogodkov tudi na tem bojišču.

»Vossische Zeitung« poroča iz Haaga: Zadnji vojni svet v Calaisu o novih napadih na zahodni bojni črti ni ničesar sklenil. Čakajo najbrže novih ojačenj z Angleškega. Angleži trde, da pošiljajo zdaj vsak dan 5000 vojakov na Francosko. Neki ruski general se britko pritožuje, ker se zavlačuje ofenziva na zahodu. Zdi se, da v Calaisu niso dobro razpoloženi. Joffre se sploh ni udeležil vojnega sveta.

Turčija odbija napade na Dardanele vedno z uspehom in prizadeva Angležem in Francozom velike izgube. V spopadu dne 25. t. m. so izgubili na fronti Anafort nad 500 mrtvih in nekaj ujetnikov.

Ob Evfratu v Aziji so bili tepeni Angleži pri Akike. Turki so zasegli v tem boju nad 200 pušk.

Italija namerava izkrcati večjo ekspedicijo v Mali Aziji pri Smirni. Zavezala se je pa Italija, da bo pomagala pri Dardanelah. Spričo dogodkov se tudi Grčija pripravlja na obrambo svojih interesov, in je zaradi tega poslala v Solun 30.000 svojih vojakov. Angleži so zasedli otok Kreto, ki je bil zadnja leta v grški posesti.

Domači pregled.

Maksimalni tarif št. 2. Mestni magistrat v Ljubljani je izdal nov tarif za živila na vsakdanjem trgu. Razlika med 1. in 2. tarifo obstoji v tem, da so se zelne rastline, stročja, zelenjave za prikuho in sadje pocenile. Na trgu za producente (Vodnikov trg, Franca Jožefa trg, v Šiški) znaša cena za jabolka 12—16 vin., za hruške 24—32—48 vin., južne češplje stanejo 48 vinarjev. Fižol v strokih, boljši, 20 vin.; vse v kilogramih. Fižol luščen, svež, 1 liter 32 vinarjev. Kumare komad 4—8—12 vin. Zelje v glavah 10 vinarjev ali 1 kg 12 vin. Maksimalni tarif za Pogačarjev trg, v prodajalnih in stojnicah po mestu je pri sadju nekoliko višji, kot oni za producente. Vpoštevalo se je, da jabolka in hruške na teh trgih, ki so prvovrstni, daleko presegajo kakovost sadja na trgu producentov.

Pozor! Vsi oni obrtniki, ki prodajajo sadje in zelenjavo po ljubljanskih stojnicah in barakah se opozarjajo, da morajo priti po maksimalni tarif št. 2 v mestni tržni urad v prtiličju.

Mestna aprovizacija ima sedaj svoje skladišče v cerkvi Jožefa (nova jezuitska cerkev), zakristija bo pisarna. V cerkvi bodo napravljene tiri za vozove.

Oderuštvo z vojnim kruhom. Aprovi-začni odsek mestne občine ljubljanske se je zopet pečal s ceno novega vojnega kruha, oziroma s pritožbo pekov, katerim je cena 44 vin., za 1 kg tega kruha prenizka. Dognal je, da vsakdo lahko peče kruh po tej ceni. Aprovižačnemu odseku pa se je tudi sporočilo, da prodajajo nekateri peki

vojni kruh, ki ga je dobiti v mestni vojni pekarni po 44 vin., po 70, 90 vin. in celo po 1 K. Ne glede da se bode proti takim oderuhom vpeljalo kazensko postopanje, se je sklenilo, da ima mestna občina ustaviti oddajo moke takim ljudem. Občinstvo se v lastnem interesu opozarja, da take slučaje oderuštva nemudoma javi magistratu.

Obsodbe radi navijanja cen. Pred ljubljanskim okrajnim sodiščem so bili obsojeni štirje posestniki in tri posestnice iz Podsmreke, Šujce in Kozarjev na občutne denarne globe, ker so v maju pšenico stot po pretiranih cenah 70 do 84 K prodajali. Dva posestnika iz Kozarjev sta obsojena vsak na 200 K, ena posestnica na 300 K, druga iz Šujce na 200 K, dva posestnika iz Podsmreke na 300 K in 200 kron in ena posestnica od tam na 200 K denarne kazni. Okrajno sodišče v Postojni je obsodilo 31 oseb na denarne kazni in zapor, ker so prodajale razna živila po pretiranih cenah.

Umrl je sodrug Anton Vadnjak v Ljubljani. Pokojnik je bil delaven član v strokovni, politiški in gospodarski organizaciji. Naj počiva v miru. — Cenjeni rodovini naše sožalje.

Umrl je poslovodja tvrdke Kirbisch, sodrug Karol Bechmann.

Ukaz c. kr. deželnega predsednika za Kranjsko z dne 17. avgusta 1915. I., št. 21.768, o nadrobni prodaji moke. Za nadrobno prodajo moke se določajo za kilogram naslednje prodajne cene: Pšenična moka za peko, pšenični zdrob, debela pšenična moka (Graham-krušna moka) 76 vinarjev; pšenična moka za kuho 66 vinarjev, pšenična krušna moka 48 vin.; pšenična enotna moka 60 vin.; ržena enotna moka 48 vin. — Vsak prodajalec moke je dolžan, z razločno vidnim napisom označiti moko, ki jo ima v svoji prodajalni, po posameznih vrstah in poleg te označbe hkrati razločno označiti cene posameznih vrst moke po teži. Vsako mešanje ali drugo izpreminjanje kakovosti moke, ki je pripravljena za prodajo, je najstrožje prepovedano. Vsak prodajalec moke mora nabit odtis tega ukaza v svoji prodajalni na dobro vidnem, pozornost vzbujajočem mestu.

Pojasnilo. K ukazu c. kr. deželnega predsednika za Kranjsko glede točenja in nadrobne prodaje žganih opojnih pijač. Vsak obrtnik in trgovec, ki se peča s točenjem ali nadrobno prodajo žganih opojnih pijač, mora imeti ta ukaz v svojem obrtovališču na vidnem kraju nabit. Tiskan ukaz se dobi proti plačilu pri tvrdki Kleinmayr in Bamberg. Pomniti je posebno, da morajo tozadevni obrtniki in trgovci povodom zbiranja vojaški dolžnosti podvrženih oseb pri prebiranju, pri zaprisegi, pri nastopu službe, pri vojaških transportih in pri morebitnih nemirih, v bližini zbirališč, kolodvorov itd. vsa taka obrtovališča nemudoma zatvoriti in sicer brez posebnega uradnega ukaza, nakar se še posebno opozarja. Točno izpolnjevanje teh določil se bode nadzorovalo po magistratnih, osobito pa po poklicanih organih c. kr. policijskega ravnateljstva. Vsak najmanjši prestop se bode kaznoval brez prizanašanja. Globa je prvič 50 kron, drugič 100 kron, tretjič odvzete obrtne pravice za vedno. Vrhutega ima še dotičnik pričakovati, da se mu bode pri danih predpogojih že takoj pri ovadbi, pri nastopu ovaditelja obrtovališče zatvorilo. Torej pozor!

Carina je s posebno ministrsko naredbo začasno odpravljena za moko in mlevske izdelke, če so adjustirani za nadrobno prodajo ali napovedani kot živila, za užitne vegetabilične vrste beljakovine in še za več drugih predmetov.

Cene moke na Primorskem. Namestništvo v Trstu je izdalo naredbo, tičečo se prodaje moke na drobno. V Trstu z okolico in na Goriškem so določene prodajne cene za kilogram: pšenična moka za peko, pšenični zdrob, debeli zdrob 79 vinarjev, pšenična moka za kuhinjo 69 vinarjev, pšenična moka za kruh 51 vin., enotna pšenična moka 60 vin., enotna ržena moka 50 vin.; za Istro so iste cene, samo enotna ržena moka stane 1 kilogram 51 vinarjev.

Novi reški župan. Reška reprezentanca je izvolila v soboto reškega poslanca dr. Vio za župana. V svojem zahvaljevalnem govoru je slavil dr. Vio solidarnost Italijanov in Madžarov v Reki.

Obsojeni rusofili. Uradno se poroča: Pred dunajskim c. kr. domobranskim divizijskim sodiščem se je vršil pod poveljstvom nadporočnika avditorja dr. Peutelschmieda večtedenski proces proti državnima poslancema Dimitriju Markovu in dež. sod. nadsvetniku dr. Vladimiru Kuryloviču, nadalje proti odvetnikoma dr. Cirilu Čerlunčakoviču iz Przemysla, dr. pl. Ivanu Drohomileckemu iz Zločova, ter proti posestniku Tomažu Diakovu iz Verbjaza in ključavničarju Gabrijelu Mulkičeviču iz Kamionke-Strumilove, ki so vsi pristaši ruske narodne stranke, končno proti korespondentu petrogradskega lista »Novoje Vremja« Dmitriju pl. Jančevckemu. Vsi so bili obtoženi veleizdaje in zločina proti oboroženi sili države. Obtožbo je zastopal nadporočnik avditor dr. Wunderer. Vseh sedem obtožencev je bilo obsojenih na smrt na vešalih.

Zakonska drama. Na Dunaju je prišla v torek 27 letna delavka Rozalija Plössel na policijo in je povedala, da je svojega moža umorila s tem, da ga je polila z vrelim lugom. Na policiji so najprej mislili, da se je ženi zmešalo, a šli so na njeno stanovanje in dobili tam njenega moža mrtvega. Vreli lug ga je strašno poškodovani. Žena je mrtvemu možu ležečemu na zofi položila na prsa velik križ in ga zaodela. Izkazalo se je, da sta 27letna Rozalija in njen 53letni mož Aleksander Plössel vedno slabo izhajala. Rozalija je bila druga žena Plösselova, a vzlic razliki v starosti, je bila Rozalija silno ljubosumna tako, da jo je hotel Plössel že večkrat zapustiti. Tudi v nedeljo sta se sprla in ko se je Plössel vlegel na zofa ter zaspal, ga je ljubosumna žena polila z vrelim lugom.

Tretje vojno zasedanje ogrskega državnega zbora nameravajo sklicati koncem oktobra ali pa začetkom novembra.

Preiskava proti članom londonskega »Jugoslovanskega odbora«. »Smotra Dalmatinska« javlja oficielno, da je pričela pri c. kr. okrožnem sodišču v Splitu kazenska preiskava proti drju. Trumbiću, drju. Biankiniju, drju. de Giulli, drju. Gazariju, drju. Mičiču in kiparju Mestroviču kot članom londonskega »Jugoslovanskega odbora« in sicer zaradi veleizdaje. Oblasti so odredile konfiskacijo imetja imenovanih ter so ga v Šibeniku zaplenile drju. Gazariju med drugim tudi njegov 100.000 K znašajoči depot pri Jadranski banki.

Avstrijske ujetnike italijanske narodnosti v Rusiji so hoteli poslati v Italijo. Sedaj pravijo z ruske strani, da se to ne zgodi, ker balkanske države ne dovolijo transporta teh ujetnikov skozi Balkan.

Pošiljatev poštnih paketov vojnim ujetnikom v Srbiji. Glasom razglasa c. kr. trgovskega ministrstva z dne 16. julija 1915, št. 22.493/P., objavljenega v št. 88 poštnega in brzojavnega naredbenika, dovoljeno je odslej preko Rumunske in Bulgarske pošiljati tudi poštno pakete vojnim ujetnikom v Srbiji, in sicer pod sploš-

nimi pogoji naredbe c. kr. trgovskega ministrstva z dne 6. februarja 1915, 1077/P., poštni in brzojavni naredbenik št. 16. Take poštno pošiljatve odpravljati je po običajni poti preko Ogrske. Pod istim pogoji dovoljene so tudi pošiljatve poštnih paketov iz Srbije srbskim vojnim ujetnikom v Avstriji.

Vdovski in sirotinski zaklad oborožene sile. Ustanovil se je zaklad za prekrbo vdov in sirot za padlimi vojaki in vojnimi uslužbenci. Z navdušenjem je pozdravil to zavarovanje ogrski črnovojnik, I. N., ki biva sicer na Koroškem in je po poklicu potnik. Zavaroval se je pri skladu na 3000 K. Enako se zahvaljuje zavodu žena Neža Schmid v Messeru na Spod. Avstrijskem. Zavarovala je po nasvetu župana svojega moža, ki je šel v vojsko in po štirih dneh je mož padel na bojišču in vdova je prejela takoj zavarovani znesek 3000 K. Oba priporočata zavarovanje najtopleje. (Glej inserat!)

Svetovni pregled.

Petindvajsetletnica rudarskega lista. Leta 1889. je bila ustanovljena v Nemčiji Zveza rudarjev, ki je imela za svoje glasilo saksonski rudarski list »Glück auf«. Začetkom leta 1890. je pa sklenil zvezni shod izdajo lastnega zveznega glasila, ki je izšlo prvič 16. avgusta 1890 pod naslovom »Bergarbeiter-Zeitung«. Spočetka je delala listu policija mnogo neprijetnosti. Leta 1892. je kupila Zveza lastno tiskarno v Bochumu.

Nemški državni zbor je zboroval. Socialni demokratje so stavili obširne predloge glede aprovizacije.

Za Poljake in socialiste. Posebna državnozborna komisija je društveni zakon izpremenila v več ozirih. Pojem političnih društev so tako določili, da imajo odslej veljati za politična društva samo ona, katera nameravajo na zborovanjih razpravljati o političnih stvareh. Kot nepolitična pa imajo veljati društva poklicnih zadrug ali pripadnikov raznih stanov ali stanovska društva tudi če za izvrševanje svojih namenov na zborovanjih raz-

pravljajo o političnih stvareh. Ta sklep je važna koncesija socialnim demokratom, katerim je izpolnjena dolgoletna zahteva, da se strokovne organizacije oproste zakonitih omejitev, ker so bile sedaj strokovne organizacije dosedaj štete med politična društva. Komisija je tudi s 15 proti 3 glasovom sklenila črtati jezikovni paragraf državne društvene postave, kar pomenja koncesijo Poljakom in Dancem. Komisija je glasovala tudi za to, da se odpravi najnižja starost 18 let za udeležbo v političnih društvih in javnih zborovanjih.

Ruski dvor in vlada se nameravata preseliti iz Petrograda.

Vodstvo italijanske socialistične stranke je razposlalo na približno 500 socialističnih občinskih uprav Italije okrožnico, v kateri jih vzpodbuja k manifestacijam in delovanju v smislu socialističnih načel glede na sedanji položaj. Med temi občinami so tudi večja mesta kakor Milan in Verona.

Izdajatelj Ivan Mlinar.

Odgovorni urednik Viktor Zore.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Brez posebnega obvestila.

Potrni neizmerne žalosti, naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naš iskrenoljubljeni, dobri soprog, oziroma oče, stari oče, brat in stric, gospod

Anton Vadnal

železniški poduradnik v pok.

dne 24. t. m. ob 1. uri popoldne v starosti 71 let nenadoma preminul.

Pogreb nepozabnega pokojnika se je vršil v četrtek dne 26. avgusta ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Cegnarjeva ulica št. 4 na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, 25. avgusta 1915.

Žalujejo ostali.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Vojaški čevlji

za častnike in moštvo

se dobe v vsaki množini v zalogi tovarne

Peter Kozina & Ko.

Ljubljana,

Breg štev. 20.

Kdor svoj želodec ljubi, ne pije drugega, kakor želodčni likér

Najbolji želodčni likér!

Sladki in grenki.

Pristni Florian ne slabi in ne omami, ampak daje moč in veselje do dela!

Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Postavno varovano.

Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani.

Pisarna: Turjaški trg št. 4, prvo nadstropje.
Uradne ure so od 8. zjutraj do 2. popoldne.
Ob nedeljah in praznikih je blagajna zaprta.

Zdravnik blagajne	Ordinira		Stanovanje
	dopol.	popol.	
Dr. Košenina Peter splošno zdravljenje	1/211—1/21		Turjaški trg št. 4 v okr. bol. blag.
Dr. Robida Ivan splošno zdravljenje	11—12	2—3	Dalmat. ul. št. 3, pritlič.
Dr. Bock Emil očesne in ušesne bol.	10—12	2—3	Frančišk. ul. št. 4. pritličje
Dr. B. Ipavic	10.—12. dop.		Mestni trg.
Dr. Kraigher Alojzij	1.—3. pop.		Poljanska cesta 18/I.

Člani, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo zglasiti v pisarni bolniške blagajne, da se jim izstavi nakaznico za zdravnika (bolniško zglasnico); brez te ordinirajo zdravniki le v nujnih slučajih. Troškov, ki nastanejo, kadar zboleli član sam pozove druge zdravnike, da ga lečijo, ne povrne bolniška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpolnjeni bolniški list se mora takoj oddati v blagajniški pisarni. Ob nedeljah in praznikih se ordinira le v nujnih slučajih. Za vstop v bolnico je treba nakaznice. Zdravila se dobe v vseh ljubljanskih lekarnah. Bolniščnina se izplačuje vsako soboto, če je ta dan praznik, pa dan prej od 8. zjutraj do 1. popoldne.

S pritožbami se je obračati do načelnika okrajne bolniške blagajne.

Načelstvo.

Ivan Jax in sin, Ljubljana

Dunajska cesta št. 17

priporoča svojo bogato zalogo

Vozna kolesa.

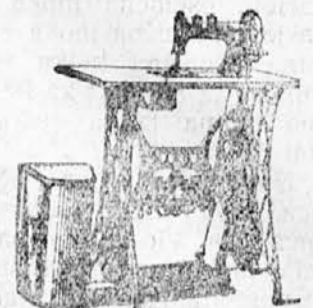
Ceniki se dobe zastoni in franko.

šivalnih strojev

in stroje za pletenje
(Strickmaschinen)

za rodbino in obrt.

Pisalni stroji Adler.

Strojni ključ., stru- garji za orodje, kovači za orodje, mehaniki

dobe v spednjeavstrijski to-
varni trajno in dobro plačano
delo pri municijem blagu.
Ponudbe pod „TÜCHTIG M
5730“ na naslov Haasenstein
u. Vogler A. G. Wien I., Schu-
lerstraße 11.

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, Franciščanska ulica št. 6.
registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine za šole, župan-
stva in urade. Najmoder-
nejše plakate in vabila za
.. shode in veselice. ..

Letne zaključke

Najmodernejša uredba za
tiskanje listov, knjig, bro-
.. šur, muzikalij itd. ..

Stereotipija. Litografija.

Vdovski in sirotinski pomožni zaklad celokupne oborožene sile

oddelek vojno zavarovanje.

Pod najvišjim pokroviteljstvom Nj. cesarske in kraljevske Visokosti presvetlega gospoda nadvojvode gen. art. insp. fem. Leopolda Salvatorja in presvetle gospe nadvojvodinje Blanke.

Dunaj, I, Schwarzenbergplatz 1.

Deželna poslovalnica za Kranjsko v Ljubljani, Šelenburgova ulica 6, II. nadstr. na desno, zraven glavne pošte.

Poziv!

Mnogo na bojiščih se nahajajočih vojakov ima doma ženo in otroke, ki jih čaka najhujša beda, če se oče ne vrne več domov.

Vojno zavarovanje

ima namen, da jim nudi varstvo in pomoč.

Vsak mož, odhajajoč na bojišče, naj zagotovi svojem denarno pomoč za najhujši slučaj.

Vsaka žena, ki ji je mož na bojišču, je dolžna, da skrbi za svoje otroke.

Vsak delodajalec mora pomisliti, da se bojujejo njegovi uslužbenci in delavci tudi za njegovo lastno varnost, ko zastavlja svoje življenje proti sovražniku.

Nihče naj ne zamudi te potrebne oskrbe za bližnjo bodočnost, dokler ni prepozno.

Vsak, ki se ga to tiče, naj si odtrga majhen znesek, da obvaruje sebe in svoje najstrašnejših posledic vojske.

Vojno zavarovanje se lahko prijavi pri občinskem in župnem uradu, pri žolskih vodstvih ali naravnost pri dežel. zastop. za Kranjsko vdov. in sirotinskega zaklada celokupne oborožene sile, v Ljubljani, Šelenburgova ul. 6, II. nadstr.

Črnovojniki plačajo 4 1/2% premije, aktivni častniki, moštvo, rezervisti 7%.